

nitare mensuratâ earum præsentialitatem in tempore causante. 3tiò. Quod futura comparata suis causis secundis in mensurâ propriâ temporis sint futura, & præsentiam in tempore accipiant.

Obj. 1. Creaturæ futuræ sunt tantum in Deo eminenter; ergo non cognoscuntur in suâ præsentia physica & formali sed solum eminentiali.

R. Deus eminenter creaturas continens eas & quidquid in eis causat & efficit in esse suo eminentiali cognoscit formaliter æquè clarè & intuitivè, imò clariùs & perfectiùs, quam si illas in seipsis cognosceret, ut dicitur in disput. X. de objecto scientiæ Dei.

Obj. 2. Ex hac explicatione sequi videtur, quod creaturæ solum habeant ab æterno esse objectivum in Deo: non enim explicatur, quomodo habeant esse physicum vel præsentiam physicam in æternitate, quæ est veritas Thomistica ab omnibus ferè extra schoolam S. Th. acriter impugnata.

R. Præsentia creaturarum in æternitate à nobis explicata non consistit in puro esse objectivo Deo intrinseco & à Deo immediatè cognito, ut est Petrus existens Romæ à me cognitus, qui per cognitionem mihi solum objectivè est præsens, sed in esse creaturarum physico Deo intrinseco & realiter identificato formaliter repræsentativo creaturarum ab æterno priusquam sint in seipsis. Sive in ipsa creatrice essentia divina immutabiliter creaturas continente.

DISPUTATIO V.

De possibilitate visionis Dei.

VARIÈ in sacris litteris accipitur visio Dei 1. dicitur Deus videri, quando aliquo signo creato manifestatum fuit antiqui testamenti patribus aliquid ad divinitatem pertinens 2. quando perfectiones Dei cognoscuntur in creaturis, quo sensu loquitur Apost. 1. Cor.

13. v. 12. *Videmus nunc per speculum in enigmate* & Rom. 1. v. 20. *invisibilia ipsius à creaturâ mundi, per ea qua facta sunt, intellecta conspiciuntur.* 3. In natura assumpta visus est ab Apostolis aliisque cum Christo conversantibus juxtâ illud Joan. 1. v. 14. *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi* &c. 4. hic accipitur pro clara & intuitiva cognitione essentia divina in se.

QUÆSTIO I.

An clara Dei visio sit possibilis intellectui creato elevato?

Suppono 1. Est veritas fidei definita à Con. Florentino & Tridentino Sess. 25. de invocat. Sanctorum. Non tantum posse Deum videri sed etiam de facto animas sine labe peccati decedentes immediatè ad Dei visionem recipi, loca S. Script. quæ Deum indicant homini esse invisibilem, intelligenda sunt vel de visu corporeo vel de visione, quæ fit viribus vel lumine naturæ, vel in hac vitâ secundum legem ordinariam Dei, vel de visione comprehensivâ Dei.

Suppono 2. Possibilitas hæc visionis beatificæ non potest ratione naturali positivè demonstrari; non à priori: quia principia visionis ut: essentia divina in ratione speciei, lumen gloriæ &c. Equè nobis sunt incognita, quam ipsa visio; non à posteriori: quia nullus datur in naturâ effectus à clarâ visione Dei dependens aut necessariam cum illâ habens connexionem, ideoque meritò Apost. dicit 1. ad Cor. 2. v. 9. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparavit Deus iis, qui diligunt illum.* Attamen suppositis principiis fidei.

DICO. *Si nunquam essentiam Dei videre potest intellectus creatus, vel nunquam beatitudinem obtinebit,*

vel in alio ejus beatitudo consistet, quam in Deo, quod alienum est à fide S. Th. hic. Q. 12. A. 1. O.

Probatur: quamvis enim possibilitas visionis Dei positivè demonstrari nequeat, attamen homo elevatus adjutorio supernaturali per fidem vel discursum Theologicum ex propositione revelatâ cognoscit possibilitatem claræ Dei visionis, quâ suppositâ appetit naturaliter illam beatitudinem supernaturalem saltem implicite, & ita inest homini appetitus connaturalis ad beatitudinem supernaturalem homini proportionatam suppositâ elevatione ad finem supernaturalem.

Obj. 1. Inter visum & visionem debet esse proportio; atqui inter Deum & intellectum humanum nulla est proportio: quia finiti ad finitum nulla est proportio.

R. Distinguendo maj. inter visum & visionem debet esse proportio in ratione entis N. in ratione actus & objecti Con. quamvis igitur nulla sit proportio inter Deum & creaturam in ratione entis: quia esse & actualitas Dei infinites excedit omne esse & actualitatem creatam, est tamen proportio in ratione causæ & effectûs, actûs & objecti, termini & terminabilis, perfectivi & perfectibilis.

Obj. 2. Intellectus finitus non potest videre objectum infinitum: quia tantò est perfectior cognitio intuitiva objecti, quantò est perfectius objectum, ideoque cognitio intuitiva objecti infiniti videtur esse infinita.

R. Juxtâ perfectionem objecti crescit perfectio visionis juxtâ conditionem suæ lineæ & secundum proportionem geometricam, non juxtâ conditionem objecti & proportionem arithmeticam, adeoque cognitio intuitiva objecti infiniti est finita.

Obj. 3. Implicat intellectum creatum videre omnes creaturas posibles; ergo etiam essentiam divinam: cum essentia divina sit infinitè perfectior, quam omnes creaturæ posibles.

R. Distinguendo ant. implicat intellectum creatum videre omnes creaturas posibles ob earum perfectionem N. ob incomprehensibilitatem Dei Con. si enim viderentur in Deo omnes creaturæ posibles, ipsa divina omnipotentia & essentia, in quâ viderentur, deberet comprehendi.

Obj. 4. Angelus non potest videri oculo corporeo; ergo nec Deus ab intellectu humano : quia major est distantia Dei ab intellectu creato ; quam angeli à visu corporeo.

R. N. consequentiam : quia licet distantia in esse entis sit major in Deo respectu creaturæ, attamen distantia inter visum corporeum & Angelum in esse objecti est major, quam inter intellectum humanum & essentiam Dei : cum Angelus sit extrâ objectum adæquatum visus corporei, Deus autem contineatur intrâ objectum adæquatum intellectus creati.

Q. An in hac mortali vitâ, sicut est in se, Deus videri possit.

R. 1. Juxtâ legem ordinariam videri non potest : quia juxtâ legem ordinariam homo cognoscit dependenter à sensibus, & homini pro hoc statu viæ convenit Deum cognoscere per fidem ; sed clara Dei visio saltem permanenter habita non compatitur fidem.

2. Per legem Dei extraordinariam homo etiam in hoc statu vitæ posset Deum videre intuitivè. Ratio est : quia anima humana Christi, quamvis uteretur ministerio sensuum ad alias functiones, attamen à primo instanti suæ creationis habuit scientiam beatam, cum ergo humana natura & anima Christi sit ejusdem rationis cum nostrâ, constat impossibile non esse, ut etiam puro homini in hoc statu permanenter communicetur clara Dei visio. Item Beati post resurrectionem non obstante sensuum & vitæ corporeæ usu Deum videbunt, nec ulla est assignabilis ratio vel implican-

tia, cur visio clara Dei puro homini sive permanenter, sive transeunter nequeat communicari, cum facile imbecillitatem corporis animam aggravantis divina virtus & extraordinarium privilegium emendare possit; an autem de facto aliis homo in hac mortali vitâ Deum viderit, est valde incertum. S. Thomas cum S. Aug. sustinet, hoc privilegium communicatum transeunter Moyfi & Apostolo Paulo, alii aliis id attribuunt, nobis sufficiat, id absolutè fieri posse.

QUÆSTIO II.

An de potentiâ Dei absolutâ possit Deus quiddamative videri ab aliquo sensu corporeo?

DICO. *Impossibile est Deum videri sensu visus vel quocunque alio sensu aut potentiâ sensiva partis.*
S. Th. hic. Q. 12. A. 3. O.

Probatur. Implicat potentiam ferrî extrâ adæquatum suum objectum: quia potentia accipit speciem ab objecto adæquato, & si potentia extenderet se extrâ suum objectum adæquatum, jam amitteret & mutaret speciem, sicut, si oculus perciperet sonum, jam non esset oculus, sed auris; atqui si oculus posset videre Deum, extenderet se potentia visiva extrâ suum objectum adæquatum: quia potentia visiva oculi est essentialiter corporea intrâ gradum vitæ sensitivæ contenta: & consequenter etiam objectum ejus est corporeum & intrâ limites objecti sensibilis, Deus autem est incorporeus, insensibilis, nulla qualitate sensibili affectus.

Obj. 1. Quamvis Deus sit extrâ objectum connaturale & proportionatum intellectus, attamen ratione potentiæ obediens intellectus elevari potest ad Deum videndum; ergo etiam oculus corporeus.

R. Deum esse extrâ objectum intellectus nostri intensivum & proportionatum, sive quod intellectus pro-

De Poss
proponit na
tates et extr
& amicum
tra hunc fi
dignitatem
mirad ob
am gradum
objectum fer
Obj. 2.
et producer
in sphæran
reus torque
go etiam pe
dendum,
potencie
R. N. Cor
vire in hunc p
huc etiam ab
Argumenta ver
pali, ut ipsius
suis actibus
tunc.
Obj. 3. No
oculo, sed he
ego potest de p
corporeus videre
R. 1. Calum
intellectus sic et
o corporeo pone
tuali.
R. 1. Adm
denominat viden
informare modo
inas, sed præcise
in oculo in subje

propriis & naturalibus viribus attingere potest; non tamen est extrà objectum specificativum extensivum, & adæquatum, Deus autem & omnis Spiritus est extrà objectum specificativum & extensivum oculi secundum gradum specificum, secundum quem oculus limitatur ad objectum lucidum & coloratum; & secundum gradum genericum, secundum quem fertur in objectum sensibile.

Obj. 2. Instrumenta corporea divinitus elevantur ad producendos effectus spirituales, qui tamen sunt extrà spheram activitatis eorum: ut: cum ignis corporeus torquet spiritus, Sacramenta causant gratiam; ergo etiam potentia corporea elevari poterit ad Deum videndum, quamvis sit extrà objectum extensivum potentia.

R. N. Consequentiam: quia potentia cognoscitiva influunt principaliter in suas operationes & ab illis sicut etiam ab objecto specificationem accipiunt, instrumenta verò extrinsecus assumuntur à causâ principali, ut ipsius intentioni & virtuti deserviant, neque à suis actibus vel effectibus intrinsecam speciem sortiuntur.

Obj. 3. Non implicat visionem intellectualem poni in oculo, sed hoc casu oculus corporeus videret Deum; ergo potest de potentia Dei absolutâ fieri, ut oculus corporeus videret Deum.

R. 1. Casum esse impossibilem, cum enim visio intellectualis sit essentialiter vita intellectualis, si in oculo corporeo poneretur non esset amplius vita intellectualis.

R. 2. Admisso casu non posset oculus corporeus denominari videns Deum: quia illa visio oculum non informaret modo vitali, & quatenus est vitalis actualitas, sed præcisè modo mortuo, & quatenus recepta in oculo ut subjecto inhaesionis.

QUÆSTIO. III.

An Deus possit clarè & intuitivè videri ab intellectu creato solis natura viribus.

DICO. *Impossibile est, quod aliquis intellectus creatus per sua naturalia essentiam Dei videat, ita S. Th. hic Q. 12. A. 4. O.*

Probatur : ut Deus videatur clarè ut in se est, debet cognosci juxtà proprium modum essendi : nisi enim Deus videatur ut est ens infinitum, actus purus &c., non videtur in se ut quidditivè est, atqui nullus intellectus creatus potest connaturaliter taliter Deum videre : cum modus connaturalis cognoscendi objectum sibi proprium sequatur modum connaturalem essendi ; sic anima bruti, quia corporea est & materialis, nil nisi materiale per species materiales cognoscit ; anima rationalis, quia corpori unita, cognoscit omnia per species spirituales à phantasmatibus desumptas ; Angelus, quia est substantia saltem metaphysicè composita, nihil intuitivè & quidditivè cognoscit quam ens potentialitate permixtum ; Deus, quia est actus purus, seipsum connaturaliter cognoscit, & suammet essentiam intuetur, ergo cum modus essendi cujuslibet creaturæ sit infinitè inferior modo essendi, quem Deus habet in seipso, non est dabilis aliqua creatura intellectualis, quæ connaturaliter Deum cognoscat juxtà proprium modum essendi, quem habet in seipso.

Confirmatur : potentia cognoscitiva debet esse in eodem gradu immaterialitatis cum objecto connaturaliter cognito : quia cognitio fit per hoc, quod cognitum sit in cognoscente ; ergo ut cognitio fiat connaturaliter, debet etiam ex parte cognoscentis esse capacitas naturalis ad recipiendum objectum ; sed nisi sit tanta immaterialitas ex parte potentia cognoscentis, quanta est ex parte objecti cognoscibilis, non est

De Pos
est dabilis ca
ctualiter in
teribus quæ
ut intellectus
in Deo c
ex quod D
intellectus c
Obj. 1.
jecta materi
non sunt ej
bus ; erg
gradu im
naturaliter
Dicit
tur a Deo &
intellectus divi
nitalis object
Deo cognosc
Angelus per sp
minoris actua
tu Dei & An
cum non adæq
us, ex hoc
um majoris ac
est, possit co
gnoscere ; potest q
is ; cognitione
sed tunc illam n
est in se sed ad m
nas ; in visione
secundum prop
Obj. 1. Ang
Angelum intenc
noscitur ; & e
quid aliam in

est naturalis capacitas ipsius : cum non minus intellectualitas seu intelligibilis capacitas accipiatur ex immaterialitate quam intelligibilitas objecti ; atqui implicat ut intellectus creatus sit in eodem gradu immaterialitatis cum Deo clarè viso : ut per se patet ; ergo implicat, quod Deus clarè visus sit objectum connaturale intellectûs creati.

Obj. 1. Deus & Angeli vident connaturaliter objecta materialia, & tamen intellectus Dei & Angelicus non sunt ejusdem materialitatis cum objectis materialibus ; ergo non requiritur ut intellectus sit in eodem gradu immaterialitatis vel materialitatis cum objecto naturaliter cognito.

R. Distinguendo ant. objecta materialia cognoscuntur à Deo & Angelo juxtà modum immaterialitatis intellectus divini & Angelici *Con.* juxtà modum materialitatis objectorum *N.* nimirum objecta materialia à Deo cognoscuntur per suam divinam essentiam, ab Angelis per species infusas ; & dato, quod cognitum minoris actualitatis, ut sunt objecta materialia respectu Dei & Angeli, possit esse in cognoscente superiore, cum non adæquet multò minùs excedat capacitatem illius, ex hoc tamen minimè sequitur, quod cognitum majoris actualitatis, qualis est essentia Dei ut in se est, possit connaturaliter esse in inferiore cognoscente ; potest quidem intellectus creatus : ut hominis : cognitione abstractivâ actum purum cognoscere, sed tunc illum non cognoscit, ut est actus purus & ut est in se, sed ad modum cognoscentis & per species alienas, in visione autem debet cognosci, ut in se est, & secundum proprium modum essendi.

Obj. 2. Angelus superior excedit in immaterialitate Angelum inferiorem, & tamen ab illo intuitivè cognoscitur : & econtrà una anima rationalis non excedit aliam in immaterialitate & tamen eandem intuitivè

tivè non cognoscit; ergo ratio illa, quod potentia cognoscitiva debeat esse in eodem gradu immaterialitatis, quo est objectum, parum probat.

2. Angelum superiorem & inferiorem esse in eodem gradu immaterialitatis generico, qui desumitur per recessum à materiâ physicâ: in hoc enim, omnes Angeli conveniunt genericè, quod ex materiâ & formâ non componantur, nec dicant ordinem ad materiam, & hoc sufficit, ut unus alterum quidditivè & intuitivè videre possit, non sunt tamen in eodem gradu immaterialitatis specifico, qui gradus desumitur per majorem accessum ad actum purum; quod autem una anima rationalis non possit intuitivè videre alteram in hoc statu, illius ratio est: quia licet habeant eundem modum essendi, iste tamen est corporeus ut quo, & in operationibus suis à materiâ dependens.

Obj. 3. Intellectus elevatus lumine gloriæ non est ejusdem immaterialitatis cum essentiâ divinâ, sed ab illâ infinitè distat, & tamen connaturaliter videt Deum, ergo falsum est quod ad connaturalem cognitionem requiratur, ut objectum & potentia cognoscens sit ejusdem immaterialitatis.

2. Intellectus elevatus lumine gloriæ connaturaliter videt Deum connaturalitate intrinsecus in intellectu radicatâ N. connaturalitate extrinsecus à Deo communicatâ & participatâ Con. ut autem intellectus connaturalitate intrinsecè radicatâ vel sibi debitâ Deum, ut est in se, cognoscat, requiritur, ut sit in eodem immaterialitatis gradu cum essentiâ divinâ.

Q U Æ S T I O I V.

An de potentiâ Dei absolutâ possit dari substantia creata, cui sit connaturale videre Deum?

DICO. Cognoscere ipsum esse subsistens Dei est connaturale soli intellectui divino & supra facultatem

Dei
em naturam
creaturâ
S. Th. d. A.
Præter
ta rationis
hanc gloriæ
naturâ
quod super
& creaturis
naturale esse
licet substantia
naturale est
nem entis
quid, quod
substantia nec
pote; quia que
creaturâ; est enim
in secundo capi
pari immiscet
extrinsecum.
Confirmatio
est creatura,
in effecta prima
cum simpliciter
eque nec desti
cant,
Obj. 1. Deum
delicet ratio hyp
teria supernatura
re. Transmissio
pendensque, e
alis complexu N.
detur, et nec
supernaturale vid
quo prout lo
substantia compo
rem

rem naturalem cuiuslibet intellectus creati : quia nulla creatura est suum esse, sed habet esse participatum
S Th. cit. A. 4. O.

Probatum : implicat substantia creata, quæ sit tantæ perfectionis, quantæ sit complexum ex intellectu & lumine gloriæ : quia talis substantia esset substantia supernaturalis : cum enim lumen gloriæ & ipsa visio sint aliquid supernaturale excedens vires totius naturæ creæ & creabilis, etiam substantia, cui lumen gloriæ conaturale esset, foret substantia supernaturalis, sed implicat substantia supernaturalis creata : quia ens supernaturale est tale, quod vel excedat in se ipso totum ordinem entis creati & creabilis, aut dicat ordinem ad aliquid, quod excedit omne ens creatum & creabile ; substantia non potest esse supernaturalis ex primo capite : quia quod ex seipso excedit totum ordinem entis creati ; est ens increatum & à se, adeoque Deus ; non ex secundo capite : quia specificativum substantiæ est pars intrinseca substantiæ, non habitudo ad aliquid extrinsecum.

Confirmatur : talis substantia supernaturalis non esset creatura, sed Deus : quia per naturam & essentiam esset prima radix visionis & charitatis, foret per naturam simpliciter impeccabilis, per naturam beata, adeoque nec destruibilis ; quæ omnia extrà Deum implicant.

Obj. 1. Datur modus substantialis supernaturalis videlicet unio hypostatica, ergo etiam potest dari substantia supernaturalis.

R. Transmisso antecedente : de quo alibi : distinguendo conseq. ergo potest dari substantia supernaturalis completa N. incompleta Con. unio hypostatica, si derur, est incompleta dicens ordinem ad extremum supernaturale vid. verbum, quod unit humanitati, à quo proinde specificatur & est supernaturalis, quod substantiæ completæ convenire nequit, Obj.

Obj. 2. Attributa divina à creaturis participantur tam in ordine naturali quam supernaturali ; ergo etiam ratio substantiæ potest in ordine supernaturali participari ; ergo creaturæ potest ratio substantiæ supernaturalis convenire.

R. Ratio substantiæ in ordine supernaturali participatur analogicè & accidentaliter , non verò univocè & substantialiter ; in ordine autem naturali ratio substantiæ participatur substantialiter ; quia ordo naturalis non specificatur per ordinem ad Deum , ut est ens à se , uti ordo supernaturalis.

Obj. 3. Omne accidens debet habere subjectum connaturale ; sed accidentis supernaturalis ut : charitatis : subjectum connaturale non potest esse substantia naturalis ; ergo substantia supernaturalis.

R. Negando maj. si enim sit accidens naturale , quod naturam elevatam & supernaturalizatam non supponat , tunc non habet subjectum connaturale sed obedientiale ; talia accidentia sunt , quæ elevant naturam inferiorem ad participationem naturæ superioris , ut : gratia , lumen gloriæ. Quæ magis respiciunt proportionem ad naturam , cuius sunt participatio , quam ad subjectum , quod faciunt naturam divinam participare ; alia autem accidentia supernaturalia , quæ præsupponunt naturam elevatam , respiciunt pro subjecto connaturali substantiam supernaturalizatam.

Obj. 4. Implicantia substantiæ creatæ supernaturalis vel provenit ex eo , quod sit creata , vel quod sit substantia ; non ex primo : quia dantur plures entitates creatæ , quæ sunt supernaturales : ut : gratia , charitas &c. Non ex secundo : quia etiam Deus est substantia & tamen est supernaturalis.

R. Provenire ab utroque : quia substantia creata non potest in se esse supernaturalis , nec dicere habitudinem essentialem ad aliquid naturale.